

activitat

a les seves sabates

una oportunitat per viure l'empatia com a eina inclusiva

presentació

Hi ha un proverbi hindú que resumeix de forma clara el valor de l'empatia: "Abans de jutjar algú, camina tres llunes amb les seves sabates". L'activitat que us proposem posa en joc aquesta capacitat, fent que els nostres nois i noies assumeixin durant un dia algun tipus de discapacitat. Ara bé, no volem quedar-nos únicament en l'anècdota, l'activitat també pretén despertar el seu esperit crític davant les desigualtats.

mitjans
8 a 12 anys
a les seves
sabates

objectius educatius

- 1 Conèixer des d'una vessant vivencial el món de la discapacitat i com afecta a la vida quotidiana el fet de tenir-ne alguna.
- 2 Despertar l'esperit crític respecte a les desigualtats i a les actituds socials que es produeixen davant la discapacitat.
- 3 Potenciar el valor de grup com a eina d'integració i el respecte per les diferències que existeixen entre totes les persones.

motivació

Aquesta és una de les sessions que va més lligada al centre d'interès de mitjans, així que podeu introduir-la a través del propi personatge del Paco. Us adjuntem també un vídeo que us pot servir com a tancament de la sessió i en el qual, podran observar les limitacions que pot trobar una persona amb mobilitat reduïda a la ciutat de Barcelona.

Si no veieu clar que vingui el personatge, podeu passar-los el vídeo a l'inici de la sessió com a resultat d'una investigació que ha fet un amic del Paco que fa periodisme d'investigació, una oportunitat per explicar i conèixer un altre vessant del periodisme.

activitats

Les activitats estan pensades per a fer en un parell de sessions, arrodonint-les sempre amb una reflexió final que ens ajudi a prendre consciència que no tothom té les mateixes oportunitats en la nostra societat i que tots podem aportar el nostre granet de sorra per fer canviar aquesta situació.

A les seves sabates

Aquesta és la part més vivencial de la sessió, ja que cada noi i noia haurà d'assumir un tipus de discapacitat per realitzar l'activitat. En concret, proposem tres deficiències:

- a. Discapacitat visual: podem tancar els ulls amb un mocador o utilitzar unes ulleres totalment fosques.
- b. Discapacitat motriu: es poden fer servir diverses fórmules com no utilitzar un braç, lligar a una cama algun material rígid que dificulti la mobilitat, etc.
- c. Discapacitat auditiva: taps, mp3, qualsevol mesura que impedeixi l'audició per part de l'infant.

A l'inici de la sessió explicarem els diferents tipus de discapacitat i posarem èmfasi en el fet que l'activitat en si no és un joc i que necessita de la seva implicació per treure'n profit. Part del grup no assumirà cap tipus de discapacitat, sinó que assumiran el rol d'observadors i, en cas necessari, també de suport als altres companys i companyes.

Un cop tots els nois i noies hagin assumit el seu rol començarem l'activitat. Proposem que feu servir algun dels jocs que tingui més èxit en el vostre grup. Jugarem i deixarem que experimentin les limitacions.

Quan acabem de jugar serà el moment de distribuir-nos en grups per a compartir l'experiència i les sensacions que ens ha produït, etc. En la posada en comú, el grup d'observadors aportarà la seva visió externa i les reaccions que han copsat.

Actuem! Un esplai per a tothom!

Tal com us explicàvem a l'inici de l'activitat, és important que no ens quedem amb l'anècdota d'haver viscut per una estona la discapacitat. Aquesta experiència ha d'anar acompanyada d'una reflexió posterior al voltant de les barres amb les quals es poden trobar les persones que pateixen aquest tipus de limitacions i, molt especialment, en quina mesura tots i totes contribuïm a reforçar-les o a trencar-les amb les nostres actituds.

Amb aquest objectiu, en aquesta sessió analitzarem i proposarem un seguit de mesures que caldria adoptar a l'esplai perquè sigui un lloc més inclusiu i integrador de tota la diversitat.

Animarem els nois i noies a fer periodisme d'investigació. Els organitzarem en diferents grups i els proporcionarem una fitxa d'observació. L'objectiu d'aquesta activitat és que recopilin informació sobre diversos aspectes que poden influir positivament o negativament en la inclusió de totes les persones a l'esplai.

Fitxa d'observació o test

PREGUNTA	NO	A VEGADES	SÍ	RESULTAT
INFRAESTRUCTURA				
1. El local disposa de suficients rampes i adaptacions perquè una persona amb cadires de rodes s'hi pugui desplaçar de forma independent?				
2. Trobeu que al local una persona amb discapacitat visual s'hi pot moure sense trobar gaires obstacles perillosos?				
3. Les portes són prou lleugeres com perquè alguna persona amb limitacions motrius pugui obrir-les amb facilitat?				
4. Les indicacions/cartells que hi ha per l'esplai són prou grans i amb contrast perquè una persona amb baixa visió les pugui llegir?				
5. Hi ha lavabos adaptats?				
ACTIVITATS				
6. L'equip acostuma a explicar-vos les activitats de forma breu i entenedora i repeteixen les explicacions si a algú li cal?				
7. Els materials utilitzats a les activitats es podrien adaptar per persones amb algun tipus de discapacitat com la visual o l'auditiva?				
8. L'equip vetlla perquè tothom es respecti?				
9. Algun dels monitors i monitores de l'esplai té alguna formació específica relacionada amb el món de la discapacitat? Comparteix aquests coneixements amb la resta de l'equip?				
10. Els companys i companyes del grup us ajuden a les activitats i us adapten a tots els ritmes fins i tot al de la persona més lenta?				
11. Les decisions es prenen tenint en compte tot el grup?				
12. Acostumeu a compartir jocs els nois i les noies?				
TOTAL PUNTS				

Resultats

- Totes les respostes “No” no sumen ni resten.
- Totes les respostes “A vegades” sumen 1 punt.
- Totes les respostes “Sí” sumen 2 punts.

De 15 a 22 punts- La teva entitat és una entitat accessible on la majoria de persones amb algun tipus de discapacitat podrien participar activa i autònomament de la majoria d'activitats.

De 8 a 14 punts- Amb alguns petits canvis aconseguireu una entitat encara més accessible i inclusiva, penseu-los i intenteu fixar metes realitzables a curt i llarg termini.

De 0 a 7 punts- Calen alguns canvis importants a la vostra entitat per poder donar resposta a tothom. Penseu-los amb calma i fixeu prioritats, segur que ho aconseguïu!

En finalitzar l'activitat d'investigació, cada grup exposarà els seus resultats. En principi, tothom hauria d'haver obtingut resultats més o menys similars. Tot seguit, consensuarem un document amb 10 propostes de millora. Caldrà fer-ho amb una certa formalitat, ja que la intenció seria portar-lo a la junta o consell d'esplai. D'aquesta forma també potenciem que els nens i nenes de l'esplai puguin conèixer de forma directa algun dels òrgans de govern de l'associació.

Tanquem la sessió amb el visionat del vídeo de l'experiència de simulació d'una persona amb mobilitat reduïda a la ciutat de Barcelona.

Valoració

Les activitats que us hem proposat en aquesta fitxa ens ocuparan més d'una sessió. Per això, és important que en cloure cada una de les tardes, dediquem un espai per a la reflexió. A l'hora d'avaluar no deixem passar l'oportunitat de plantejar preguntes sobre el valor que cadascú dóna a la discapacitat i la importància de veure més enllà de les limitacions i reconèixer les capacitats de tothom. Igualment, és important que els nois i noies prenguin consciència que determinades persones i col·lectius no tenen les mateixes oportunitats, però que també està a les nostres mans ajudar a que canviï aquesta situació.

l'enigma de Maat

Un cop hagi finalitzat l'activitat és el moment de presentar-los una nova pista sobre l'enigma. Aquesta ens proporcionarà més dades sobre el símbol. Aprofitem la resposta per treure-li suc.

“Els habitants han oblidat els valors per conviure en pau i igualtat. Quins seran aquests valors?”

Solució: Respecte, solidaritat, empatia, amor, sensibilitat...

Escrivim els valors amb un llapis de color en un paper i posem gargots d'un altre color a sobre. Per descodificar aquest missatge necessitem un tros de paper cel·lofana del mateix color que els gargots per tal de poder-lo llegir.

continguts del diari irriparra

- Publiqueu els resultats de la vostra fitxa d'observació i el document de millora que portareu a la junta de l'esplai.
- Feu un reportatge on cada participant de les dinàmiques expliqui com es va sentir en el moment d'assumir algun rol de persona amb discapacitat.
- Animeu-vos a entrevistar a una persona amb discapacitat i redacteu un article d'opinió sobre com viuen el dia a dia a la nostra societat.
- Tolerància. Moltes vegades als infants els costa escoltar les opinions de gent que no ha participat en una activitat (els observadors). Fer-ho explícit.

posar atenció als aspectes següents

- Respecte a l'assumpció de rols segons la discapacitat és important que no forcem cap infant. Hi ha nens i nenes que poden tenir pors a l'hora de tapar-se els ulls per un període llarg o que s'agobiïn amb la cama o el braç lligat. Com hem dit, ha de ser un procés vivencial i com a tal no pot suposar una angoixa per al grup.
- És important que l'equip educatiu s'informi de les discapacitats i suports que aquestes necessiten, ja que el grup tindrà moltes preguntes i hem de poder donar-hi resposta. A més, cal que amb les nostres informacions trenquem tòpics i no contribuïm així a estereotips respecte el món de la discapacitat.
- Per als dos processos de reflexió caldrà preparar alguna dinàmica concreta, si no es farà difícil arribar a una reflexió a fons i ens quedarem en la superfície. A més, d'aquesta forma serà més amè i profitós.

recursos

- <http://www.ecomlab.cat> portal educatiu de la Fundació Ecom. Aquesta fundació és un moviment associatiu integrat per organitzacions de persones amb discapacitat física.